

STATUL ISLAMIC ȘI-A ÎNTINS TENTACULELE ȘI ÎN EUROPA

THE SPREADING OF ISLAMIC STATE IN EUROPE

*Gl. bg. (r) dr. Gheorghe CREȚU**

Rezumat: După o scurtă caracterizare a pericolului terorist reprezentat de STATUL ISLAMIC, articolul evidențiază condițiile care au facilitat apariția acestei structuri în Europa, ca rezultat al radicalizării comunităților musulmane – în special în rândul tinerilor – pe acest continent. Pentru o mai bună ilustrare a riscurilor la care este supusă Europa din cauza Statului Islamic, am ales exemplul atacului terorist din Franța, în noiembrie 2015. Astfel, atacul a fost analizat luând în considerare câteva posibile motivații: militară, propagandistică, ideologică, istorică, etc.

Cuvinte-cheie: terorism; islam; Statul Islamic; atac terorist.

Abstract: After a short characterization of the danger of terrorism practised by the ISLAMIC STATE we emphasized the conditions that facilitated the appearance of that structure in Europe, as a result of radicalization of Muslim communities – especially among the youth – on this continent. For a better illustration of the danger of the adepts of the Islamic State in Europe, we chose the exemple the terrorist attack in France, in November 2015. This attack was analysed taking into account some possible motivations: military, propagandistic, ideological, historic etc.

Keywords: terrorism; islam; Islamic State; terrorist attack.

Terrorismul a devenit cel mai îngrijorător risc, din categoria celor asimetrice, la adresa securității naționale, europene și internaționale.

Extinderea conflictelor etnice și confesionale din Orientul Mijlociu și cronicizarea instabilității în arealul Africii au favorizat, în ultimii ani, intensificarea activității grupărilor teroriste, în special ale celor fundamentalist-islamice de sorginte wahhabită și jihadistă care, prin motivație, obiective, forme de manifestare, consecințe și tendințe, se profilează ca un pericol cu reverberație mondială, mai ales pentru țările democratice. Exemplul cel mai sugestiv al unei astfel de entități teroriste este rețeaua Statului Islamic. Prin tendințele sale acesta ar putea fi numit „Islamofascism”, datorită similitudinilor existente între actuala mișcare

* Redactor Șef al Revistei „Rezerva Oștirii Române”, organ al Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere.

islamistă-jihadistă și nazism – dorința de a domina lumea, credința în superioritatea religiei/culturii lor, care ar legitima dominația globală a acestora, ura față de alte religii și culturi, în special cele de sorginte occidentală.

Ce vrea Statul Islamic? Vrea refacerea prin forță și teroare a **Marelui Califat** și convertirea întregii lumi la **Islam**. Practicând o tactică de la slab la puternic, care se dovedește a fi rentabilă, această nouă mișcare teroristă recunoaște ca idealuri asasinările, bombele, distrugerile, precum și democrația tunului și mitralierei, în vederea răsturnării regimurilor „fără Dumnezeu” și înlocuirea lor cu cel islamic. Situația este agravată de accentuarea tendințelor extremiste ale populației din statele musulmane și sprijinirii de către aceasta a exponenților terorismului practicat de Statul Islamic și nu numai, fapt care se constată în ultima perioadă.

Cu toate că se pronunță vehement împotriva modernizării și globalizării, Statul Islamic folosește avantajele oferite de acestea, preluând din civilizația modernă cele mai perfecționate instrumente tehnologice, de la arme până la mijloace de comunicare/ propagandă, tocmai pentru a o distruge. Devenit rapid un pol al jihadismului, Statul Islamic practică apologia violenței generalizate, fiind astfel considerat cea mai mare amenințare teroristă a momentului. În urma acțiunilor sale rămâne moarte, haos și teroare, așa cum s-a petrecut în cursul lunii noiembrie 2015 în Capitala Franței – Paris, precum și în multe alte locuri.

O analiză fie și succintă a ceea ce s-a întâmplat în Paris, precum și acțiunile de mai mică amploare care s-au succedat mai apoi pe teritoriul Franței ne înfățișează o realitate conform căreia adoptarea celei mai radicale forme a Islamului este valabilă nu numai pentru Irak, Siria, Afganistan etc., ci și pentru continental european. Dintre factorii interni care au contribuit la radicalizarea unei părți a musulmanilor rezidenți în aceste state menționăm: sărăcia și șomajul în rândul musulmanilor, marginalizarea și discriminarea socială, rigiditatea musulmanilor față de cultura și valorile occidentale, precum și lipsa sentimentului identității.

Sărăcia și lipsa locurilor de muncă au creat în rândul musulmanilor din Occident un „rezervor al nemulțumiților”, din care extremiștii își recrutează elemente noi. După Al Doilea Război Mondial, Europa Occidentală a devenit principala destinație a populației musulmane aflate în căutare de locuri de muncă sau care se opunea situației existente în țările lor, politicilor sociale și economice practicate de guvernele acestora.

Majoritatea musulmanilor au ajuns în Europa în anii '50 – '60, ca muncitori, pentru a completa necesarul de forță de muncă din aceste țări. Ei aveau slujbe slab plătite, beneficiau de un sistem educațional inferior celui obișnuit în țările occidentale și trăiau în ghetouri.

Creșterea șomajului în societățile occidentale a dat o lovitură puternică acestor comunități cu un nivel de educație și pregătire profesională scăzut.

Extremismul Islamic a fost alimentat și de sentimentul frustrării pe care l-au simțit copiii emigranților aflați la a doua și a treia generație în aceste țări. Ei au fost mulțumiți să primească slujbe chiar modest plătite și au fost acceptați atât timp cât îndeplineau munci pe care cetățenii occidentali nu erau dispuși să le presteze. În plus, populația occidentală a crezut că, într-un final, aceștia se vor întoarce în țările lor de origine. Beneficiind de legislația europeană, care permitea reunificarea familiilor și confruntându-se cu lipsa de oferte de muncă în țările lor de origine, aceștia au rămas în țările europene. În loc să se integreze, majoritatea au format comunități separate, enclave musulmane, în interiorul societăților occidentale, conduși de dorința de a-și menține obiceiurile culturale și religioase.

Dintre factorii externi care au contribuit la radicalizarea, într-o măsură însemnată, a comunităților musulmane în Europa Occidentală reținem războiul din Irak și Afganistan, precum și bombardamentele executate de coaliție în Siria, musulmanii fiind astfel „umiliți” pe pământul islamului, ceea ce reprezintă o importantă cauză de radicalizare a acestora.

Un rol important în procesul de radicalizare a populației musulmane îl are Internetul. Acesta conține o literatură bogată, menită să îndoctrineze simpatizanții Jihadului și să îi reasigure pe jihadiștii deja îndoctrinați de legitimitatea misiunii lor. Prin această literatură se poate începe reeducarea culturală pe Internet prin decreditarea atât a valorilor occidentale actuale, cât și a ordinii culturale islamice. După ce înțelege „falsitatea” ideii de democrație și lipsa de legitimitate a regimurilor islamice actuale, noul recrut este direcționat spre adevăratul Islam și chemat să îndeplinească sarcina nobilă a Jihadului.

Succesele militare rapide înregistrate de Statul Islamic în Irak și Siria și nu numai, au fost grabnic popularizate prin intermediul Internetului.

Revitalizarea Califatului universal înseamnă, în viziunea acestuia, că „Soarele Jihadului a răsărit”. Infidelii sunt în mod justificat îngroziți deoarece acum și estul și vestul recunosc: „Musulmanii vor fi stăpânii pământului”. Iată idei care au prins foarte repede în rândul populației musulmane de pe continentul european, populație al cărei număr s-a mărit recent, ca urmare a valului de refugiați din Siria, Irak, Afganistan, în rândurile cărora s-a dovedit a fi și elemente ale Statului Islamic. Mulți dintre cei la care ne-am referit s-au alăturat acestuia sau altor formațiuni teroriste pentru care Jihadul este izbăvirea. Oficialii europeni estimează că până la 5000 de europeni au plecat să lupte în Siria. Numărul include aproximativ 1400 cetățeni francezi, dintre care circa 900 s-au întors în Franța.

Un expert francez în combaterea terorismului arăta faptul că între 10 000 și 20 000 de persoane au fost semnalate de către autoritățile franceze ca potențiale amenințări la adresa securității.

Deloc surprinzător, comunitatea islamică din statele europene consideră că este marginalizată, discriminată și că populația locală nu este suficient de înțelegătoare cu nevoile sale, că reprezintă subiectul unor ostilități din partea populației occidentale majoritare, datorită religiei lor, iar mai mult de jumătate declară că poziția lor în țările de adopție s-a înrăutățit după declararea războiului din Irak. Două treimi consideră că legile antiterorism sunt aplicate incorect asupra lor și că sunt slab reprezentați din punct de vedere politic.

Toate aceste aspecte au creat o atmosferă încordată între populația locală non-musulmană și comunitățile musulmane din aceste țări, materializându-se în incidente, așa cum s-a întâmplat în cazul apariției, în unele publicații occidentale, a caricaturilor reprezentându-l pe Profetul Mahomed.

Musulmanii născuți în Europa au avut reacții diverse la încercările societăților occidentale de a-i asimila. Aceste reacții au acoperit un spectru larg de manifestări, de la acceptarea asimilării, la revoltă stradală împotriva „constrângerilor” pe care le impun societățile occidentale.

Procesul de radicalizare, care are ca punct de pornire tendința musulmanilor de a se opune procesului de integrare în societățile occidentale continuă cu manifestarea unor ostilități față de instituțiile și principiile democrației liberale și se intersectează cu interpretările radicale ale Statului Islamic. Procesul de radicalizare se încheie uneori cu recrutarea extremiștilor musulmani de către acestea. Radicalizarea este un proces gradual care presupune manipularea și monitorizarea tinerilor musulmani, iar apoi încurajarea lor pentru a urma calea Jihadului.

Eforturile guvernamentale pentru integrarea comunităților musulmane în societățile tradiționale se lovesc de atitudinea tot mai fățișă a europenilor față de această categorie de imigranți. Sentimentele anti-musulmane ale unei bune părți a populației occidentale pot conduce la o contra-reacție din partea acestei comunități, care ar putea fi exploatată de extremiștii islamici. Este dificil de identificat în acest moment, care dintre grupările islamice din țările europene ar putea constitui parteneri rezonabili de discuție cu guvernele europene pentru succesul procesului de integrare a musulmanilor în societățile occidentale.

Pe de altă parte, problemele socio-economice, șomajul, slujbele prost plătite, accesul inegal la sistemul de educație sau discriminarea la locul de muncă, cel mai probabil nu vor dispărea în viitorul apropiat, iar rezultatul s-ar putea cuantifica în termeni religioși. Reacția tinerilor musulmani la aceste perspective s-ar putea îndrepta spre jihad (războiul sfânt), ca singura alternativă care le promite ceva și le oferă șansa de a întreprinde ceva în viața lor lipsită de sens și de speranță.

În aceste condiții este dificil de prognozat cât de departe va merge procesul de radicalizare a musulmanilor din Europa. Este cu atât mai dificil în condițiile în care în prezent Statul Islamic și-a întins tentaculele până în inima bătrânului continent. Atacurile jihadiste din capitala Franței – Paris din 13 noiembrie 2015, revendicate de Statul Islamic demonstrează că promotorii violenței direcționate împotriva populației non-musulmane nu mai caută motive justificative ale atacurilor lor. Pentru ei este suficient că existăm și nu ne supunem shariei, legii islamice. Oricare om de pe această planetă, care nu acceptă islamizarea totală, respectarea normelor de tip feudal, conform cărora orice musulman trebuie să fie dominant în relația cu un non-musulman, devine automat țintă potențială a jihadiștilor. Orice individ care nu dorește instaurarea unui califat universal, guvernat de sharia, unde musulmanii pot abuza nemusulmanii, bărbații pot abuza femeile, iar anormalitatea aceasta poate fi impusă prin violență, aceasta devine o insultă la adresa islamului, care reprezintă răspunsul la orice întrebare sau provocare.

Odată stabilită identitatea grupală a teroriștilor, trebuie identificat motivul real pentru care a fost aleasă, din nou, Franța ca țintă. Prezentăm în continuare câteva posibile motivații.

Motivația militară. Președintele Francois Hollande a ordonat atacuri aeriene contra țintelor ISIS din Siria încă de acum două luni. Franța este singura țară europeană care a sprijinit campania aeriană americană din Siria și prima țară europeană care a participat la atacurile aeriene contra califatului Islamic din Irak. De asemenea, Franța a condus lupta anti-islamistă din Africa de Nord, soldații francezi au fost cei care au eliberat orașul Timbuktu, alungând teroriștii Al Qaeda din zonele controlate de aceștia în statul Mali.

Tot Franța este singura țară europeană care a dislocat forțe militare permanente, mandatate să continue efortul anti-islamist, adică trupe terestre în Sahel, șase avioane Dassault Rafale staționate în Emiratele Arabe Unite și șase aparate Mirage în Iordania. Această forță aeriană a executat peste 1200 misiuni în Irak și cel puțin două în Siria, toate vizând ținte militare ale statului Islamic.

Motivația propagandistică. Deși la prima vedere Califatul Islamic este vedeta zilei, ca urmare a succesului de la Paris, situația strategică a Daesch-ului este destul de precară din cauza înfrângerilor militare suferite, în cascadă, atât în Siria cât și în Irak. O pierdere importantă a fost orașul irakian Sînjar, poziție strategică în controlul autostrăzii care leagă Rakka și Mosul. O forță combinată, formată din Peshmerga-luptători kurzi, P.K.K. și milițiile Ezidi, au declanșat o ofensivă concertată împotriva orașului, capturându-l în mai puțin de 24 de ore. Această victorie incapacitează ISIS să-și transfere luptătorii sau logistica între provinciile siriene și cele irakiene. Califatul a mai pierdut recent controlul asupra orașului Baiji și întreaga zonă tampon din jurul localității Ramadi. De asemenea,

un vast teritoriu din sudul regiunii Aleppo a fost preluat de coaliția anti-islamică, privând Califatul de importante resurse materiale.

Înfrângerile de pe câmpul de luptă trebuie compensate cu ceva. Dacă în enclava controlată de teroriști lucrurile nu merg bine, Daeshul încearcă externalizarea operațiilor în Europa, în speranța unor succese compensatorii menite să păstreze coeziunea luptătorilor din Siria și Irak și entuziasmul „lupilor singuratici” care simpatizează cauza califatului.

Motivația ideologică. Franța a atras atenția apăsând că ideologia islamică reprezintă în sine o problemă. Premierul francez Manuel Valls a declarat după atacurile de la Charlie Hebdo că Franța este în război cu islamul radical, iar ambasadorul acreditat în SUA a întărit afirmațiile premierului: „Suntem în război cu islamul radical, asta înseamnă că islamul cultivă radicalismul, ceea ce este o problemă pentru noi.”

În acest sens Franța a făcut pași activi în vederea stopării oricăror forme de promovare a islamismului radical sau extremist, fiind prima țară europeană care a interzis vălul Islamic pentru femei.

Tot premierul francez Manuel Valls a lansat o provocare fără precedent la ideologia islamistă declarând că Franța caută să implementeze un islam perfect integrat la civilizația europeană și perfect compatibil cu valorile Republicii. Acest demers reprezintă o adevărată anatemă pentru ISIS, deoarece un islam integrat la valorile europene intră în contradicție cu întreaga sa ideologie și propagandă și în ultimă instanță cu exigența sa, care se bazează pe sloganul „islam vs Întreaga lume”.

Mai mult decât atât, Franța reprezintă ținta simbolică perfectă din punctul de vedere al islamiștilor. Propaganda ISIS descrie Parisul ca fiind „capitala prostituției și violului, principalul oraș purtător de cruce din Europa. În fapt, islamiștii vizează Parisul pentru că reprezintă principalul centru al iluminismului european, locul de naștere al majorității ideilor și conceptelor moderne privind cetățenia, drepturile omului, separația puterilor în stat, separarea bisericii de stat etc.

Motivația istorică. Franța este o țară cu o istorie îndelungată, cu un trecut colonial semnificativ. Islamiștii acuză Franța pentru dezmembrarea Imperiului Otoman și abolirea Califatului după Primul Război Mondial. De asemenea, islamiștii acuză Franța pentru rolul determinant pe care l-a jucat în organizarea cruciadelor din secolul al XI-lea. Tot Franța a fost puterea militară europeană care a stopat ascensiunea primului califat Islamic și extinderea lui în Europa. Regele Carol Martel a zdrobit pe invadatorii arabi în bătălia de la Tour, din anul 732. Adepții Statului Islamic doresc să demonstreze lumii musulmane că sunt capabili să răzbune dezonoarea suferită de islam de-a lungul secolelor, lovind țintele simbolice care au relevanță pentru etosul revirimentului Islamic de astăzi. Un

exemplu în acest sens îl reprezintă atacurile teroriste din capitala Belgiei, aproape de Parlamentul European și nu numai.

În cazul în care nu vor fi luate măsurile necesare ne-am putea aștepta la: o parte însemnată a populației musulmane ar putea fi suficient de radicalizată sau izolată, fie pentru a sprijini, fie pentru a accepta extremismii islamici; musulmanii educați din aceste țări, cei care au studiat în domeniile tehnologiei informației, chimiei, biochimiei, ar putea fi atrași de cauza și ideologia extremismului islamic și și-ar putea pune cunoștințele în serviciul Statului Islamic, care intenționează să execute atacuri teroriste în țările europene; legăturile actuale dintre extremismii islamici rezidenți în diferite țări europene s-ar putea extinde, formând rețele transnaționale; extremismii islamici care se întorc din Irak și Siria în țările europene din care au plecat, ar putea aduce cu ei deprinderi operaționale și organizatorice care ar putea avea un efect mult mai devastator decât atacurile executate până acum în Europa; nicio țară nu este imună la atacurile teroriste; instituțiile din țările europene cu atribuții în domeniu sunt insuficient pregătite și dotate cu tehnică, pentru a preveni astfel de atacuri în viitor.

Președintele Franței, Francois Hollande sublinia în Parlament, după numai trei zile de la atacurile din centrul Parisului, respectiv pe 16.11.2015 că este vital ca Europa să poată expulza cetățenii pe care nu-i dorește și revenirea la granițele naționale, ca o măsură extremă de protecție împotriva terorismului.

În ultimii ani asistăm la amplificarea fără precedent a terorismului sinucigaș, practicat și în atentatele de la Paris, formă de manifestare a terorismului extinsă la nivel global, în special de teroriștii islamiști fundamentaliști. Opțiunea acestora pentru atacurile suicide se explică prin siguranța lovirii țintei, numărul mare de victime și pagubele semnificative produse, puternicul impact psihologic al acestora, prin inducerea unei stări permanente de insecuritate și de teamă generalizată, precum și capitalul de publicitate obținut. Un alt avantaj al acțiunilor teroriste suicide constă în marea diversitate a tehnicilor suicidale care se pot aplica, de la „bombe umane”, mașini capcană cu „șoferi kamikaze”, la teroriști ai aerului etc.

În prezent, terorismul sinucigaș a devenit un factor major de risc la adresa securității statelor occidentale, dovadă în acest sens fiind atacurile jihadiste din 13 noiembrie 2015 din Franța-Paris, revendicate de Statul Islamic. S-a dovedit că este vorba, de fapt, de o ofensivă metodică a unor extremiști tot mai bine organizați, echipați, informați și finanțați, gata oricând să execute misiuni sinucigașe, pentru uciderea „necredincioșilor”.

Eficiența programelor de acordare a cetățeniei europene, completarea unor chestionare, parcurgerea unor programe școlare, vizionarea unor filme sau testarea abilităților lingvistice este de asemenea discutabilă în cazul emigranților musul-

mani care nu vor să se identifice cu cultura și valorile occidentale. Asimilarea emigranților musulmani este un proces de durată și nu unul pe termen scurt.

Nivelul frustrării și al alienării în rândul comunităților musulmane din Europa rămâne ridicat. Din acest punct de vedere, toate țările europene (și nu numai cele care susțin politica americană în Orientul Mijlociu), reprezintă ținta eforturilor de integrare a comunității musulmane.

În retorica Statului Islamic, teritoriul României trebuie cucerit și inclus în așa zisul Califat. România este unul dintre statele de tranzit, de transfer pentru voluntarii jihadiști către teatrele de operații, dar nu este exclus să fie și rută de întoarcere pentru ei, preciza nu de mult un oficial al S.R.I.

Lupta împotriva terorismului islamic presupune luarea de măsuri specifice, atât la nivelul organismelor naționale cât și internaționale. Măsurile vizează, în principal, intensificarea cooperării internaționale în problema prevenirii și combaterii terorismului, gestionarea mai atentă și responsabilă a informațiilor care vizează terorismul de orice fel, monitorizarea atentă a membrilor rețelelor teroriste, identificarea punctelor critice ale acestor rețele, crearea unei baze de date/sistem electronic de evidență a rețelelor teroriste, monitorizarea statelor care sponsorizează terorismul.

În concluzie, combaterea terorismului la nivel mondial, regional și statal cunoaște în prezent noi parametri, ca urmare a pericolozității acestui fenomen pentru securitatea națională a statelor.

Răspunsul împotriva terorismului trebuie să fie global și internațional, astfel încât să folosească avantajele comparative oferite de toți actorii implicați în acest proces.

BIBLIOGRAFIE

- CREȚU Gheorghe, *Riscuri la adresa securității naționale*, Editura Sylvi, București 2006;
- SITARU Laura, *Fundamentalismul Islamic; Orientare ideologică radicală, care generează inclusiv manifestări de tip terorist*, în revista Institutului Diplomatic Român anul I numărul 1, semestrul 1 2006;
- CSSS, *Terorismul. Dimensiune geopolitică și geostrategică. Războiul terorist. Războiul împotriva terorismului*, AISM, București 2002;
- TOFFLER Alvin, *Powershift – puterea în mișcare*, Editura Antet, București;
- <http://www.islam.about.com/library>
- <http://www.terorism.com>
- <http://www.agerpres.ro/2015>
- www.euroactiv.ro/Paris, cel mai sângeros atentat terorist din istoria Franței.

